

Tomo
CUARTO

AÑO
VII

Dirección: Redacción y Administración
Círculo Solidario
Sineu 10 Septiembre de 1911

N.º XVIII
(100)

Segunda
ÉPOCA

EN REVENJOLI PARLA

Tor Sineu sab que el SINIUM s'ha fet trossos per defensar l'Esglesia i ses persones i coses esglesiàstiques dels atacs, calumnies, insults, gargays i altres coses pitjors que les han llensat els pifolers de s'in-Defensa. ¿Ha acertat el SINIUM? ¿Han fet bona feyna els seus redactors? No, de cap manera, per cap estil, contesta s'in-Defensa. Mirau, lectors, sa lletania qu'hem compost dels impropis que, per haver tret cara per sa nostra Relligió, mos son arribat de part des setmanari *fogoneu*, de aquest setmanari que no té mes finalitat que entronitzar aquell gran

porc que enviava la gent a escupir a sa cara de cinc o sis sacerdots digníssims, que aconsayava que no se fes llimosna a n'els sants, qu'ensenyava que sa missa d'els capellans que votaren no valia, que escortava la gent a que sortís de la esglesia si havia de celebrar un capellà *pellós*, que enviava llamps a la parroquia, que n'ha fetes cent per un passol a n'el Reverent Sr. Ecónom i que ha encés es foc de persecució contra ses congregacions, contra sa pietat i contra tot lo que fa olor d'Esglesia. Es llarga sa lletania d'impropis qu'hem rebut dels pifolers de s'in-Defensa. Preniu alé i escoltau. El SINIUM es un paperet brut i humillant. Els redactors de SINIUM infringexen es Decàleg, son poc escrupulosos, fugen per sa tangent, s'entretenen escriguent quatre animalades, escurrexen es bulto, van de mala fe, parlen de catolicisme per pura conveniencia i per cassar beneyts, fan de sa Relligió una jugeta cómica-política, donen tanta importancia a n'els coneys i indicacions del Papa com-e n'els anuncis de quarta plana, els seus arguments sobre relligió han estat sa befa de totes ses persones sensates de Mallorca,

son uns imprudents, incorrectes i mal educats, ataquen sa dignitat personal, invadexen s'esfera privada, inventen histories, sostenen una mala causa, pinten S. Cristòfol nan, han perdut l'eyma, no tenen sentit comú, son un virolles més que virolles, estampen porqueries, fan avergonyir cualsevol de cara i uys, son indignes de pertener a l'Esglesia Catòlica, els seus escrits son oyosos, cotxinós, infamiosos, indecents i inmorals, en no sebre que han de contestar fan una riaya fresca, son embusteros i maliciosos, empelten mentides, amollen embusteries i escriuen falsedats, son uns escriptoretxs, fan guerra a l'Esglesia, les ne falta una cuyerada grossa o no tenen pisca de fe, son dexebls ben espavilats d'en Voltaire, no tenen caridat, son inimics declarats i perseguidors de l'Esglesia, preferen seguir els coneys esgarrats d'en Voltaire que ses máximes saludables de sa matexa Esglesia, convertexen sa Relligió Catòlica en relligió de guerra, d'odi i de venjansa, bax sa capa de catòlics tiren ses mil flestomies, serán rebutjats de Deu i no serán admesos a la seua Esglesia, calumnién, injurién, les es igual donar gust a Deu que a n'el dimoni, per ses seues conveniencias serían més volterians que en Voltaire, amo-

llen insults, dicteris i sarcasmes que no proven res, son esperits superficials que cercan els errors materials dels escrits, troben ossos a n'es lleu, son cínics, duven els papers bruts, son falaguers, mostren els calsons blancs, remenen coses que poden, son uns impostors, no tenen vergonya, els nihilistes, anarquistes i petrolistes no obren pitjor, han arrancat sa caridat de dins es seu cor, son monstrosos pitjor que *fieras*, no son res segons diu S. Pau, se remolcan dins es clot pestilent de sa passió i infamia, son uns animalots pudents, tenen uns sentiments el mes baixos i repugnants, s'han posat sa religió per montera, han convertit l'Esglesia en casa de negociació, son gent de forca, els cristians los desprecian p'el seu escriure infamiós, tiren es catolicisme per sa finestra, usen una forma bruta, tenen una religió nova menos preferible que la mort, no han estudiat lògica, sa seua intenció es que l'Esglesia servesqui es partit i no es partit a l'Esglesia, inoculen s'odi i sa venjansa, volen esser més papistes qu'el Papa, Deu no los perdonará, no reparen en medis con tal d'arribar a n'es fi, escriuen vint i dos insults amb vint i tres paraules, son uns escriptors deshonorats, es seu modo d'escriure aborróna, es infame i asquerós, son dexeables aprofitats i ben aprofitats d'en Ferrer i Guardia, son germanets, ben germanets d'en Lerroux, son enconats d'en Banyeta verda, son fiys rematats de en Barrufet, han estat parits del dimoni, etc. etc. etc. ¿En voleu més, cavallers? Totes aquestes i altres afalagadures han fet a n'els de SINIUM els mal humorats pifolers de *s'in-Defensa*. Deu los calmi els nirvis. Pero quant aquests insignes pifolers han fet sa vomitada, quant el SINIUM i els seus

redactors han rebut de *s'in-Defensa* tants i tals impropis, en *Revenjoli* parla.

¿Qui es en Revenjoli?

En Revenjoli es un fill meritíssim de la patria que, amb sos seus escrits i amb ses seues empreses com homo de lletres, ha demostrat fer sa retxa molt amunt. No som noltros qu'heu deym. Podríem retreure aquí una taringa de noms d'homos verament sabuts i de revistes de gran volada, no tan sols d'Espanya sinó també de altres nacions, qu'heu pregonen. En Revenjoli s'ha conquistat un nom dins el mon científic i ha lograt qu'els seus escrits passant sa frontera regional i nacional haguin trobat subscriptors i lectors a France, a Bèlgica, a Suïssa, a Alemanya, a Italia, a les costes de Siria i tal volta a altres bandes del mon que noltros no sabem. Pero no es d'aquest lloc contar totes ses glories de sa persona d'en Revenjoli. Per lo que fa al cas domés volem fer notar que en Revenjoli es un apologista de l'Iglesia Católica tant de renyó clos, que sempre ha fet menjar terra a n'els dolents que s'han posat a tir. ¿No heu veis sensa sortir de Mallorca de quina manera fa beure oli a *La Tarde*, *El Ideal*, *Pu-put*, *Justicia* i *Obreiro Balear*? Y es odiat d'aquests paperots en Revenjoli, ¡ja heu crec! Pero precisament aquest odi vengut d'una gent tan esquinsada demostra que en Revenjoli es un homo senser que inspira confiança a totes ses persones que s'interessen de bon de veres per la causa de Deu. Tal vegada en questions accidentals de l'Iglesia trobareu persones bones que no acaben de convenir amb en Revenjoli; pero en coses sustancials no-n trobareu cap ni una. Ses persones de bé se han de treure es capell devant en

Revenjoli i han d'aplaudir amb tota l'anima es be inmens es be incalculable que fa a l'Esglesia santa de Deu i a ses animas redimides amb sa sang de Cristo. Si qualqu-n parla malament d'en Revenjoli i el posa com un tap de pica es o perque no'l conex o perque es un carronya a-n-a-quí en Revenjoli tal volta li ha hagut de aplicar la lley. No, no; no'l pot refuar cap sineué a n'en Revenjoli parlant d'assuntos relligiosos; entre altres motius perque el Molt Ilustre Capitol de la nostra Catedral Bassílica va elegir sa persona d'en Revenjoli per formar part de aquella institució esglesíastica i el Reverendíssim Senyor Bisbe de Mallorca, Sucessor dels Apostols, posat p'el matex Esperit Sant per retgir l'Esglesia de Deu, ha confiat a sa persona d'en Revenjoli es govern de tota sa diócesis. Ale, idó, pifolers de *s'in-Defensa*, ja veis que en questions relligioses *no es cosa de fer-li dents* a n'en Revenjoli *ni barramenta d'ase de trenta anys*.

Escoltau i oireu

Si; escoltau i oireu, que are parla l'autorisadíssim Revenjoli:

«Troncades N'haurem d'etzibar unes quantes an ets anticlericaletxos de *s'Animalot pudent*, *El Ideal*, *s'Obrer Balear*, *La Tarde*, *s'in-Justicia* i demés pifolers que aqueys dies han feta sa verinada contra la Esglesia o coses de l'Esglesia, moguts i empesos p'es dimonis cucarells, que's de vertexen fent fer animalades an es tarambanes que s'estimen més, es grans carronyes, esser missatjes d'En Barrufet que fiys de Deu i hereus del cel. ¡Vaja, idó, si l's-e tocam s'arnés qualque pocl perque hu han mester massa!—I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. Per voltros, sineuers!—Altre volta mos consideram an es cas de dirvos qualque cosa jo bons sineuers! que no vos arribau a entendre, i que, com més va, sembla que anau més a la biorxa. Mos referim an es dos partits que's dividexen Sineu: es *fogoneus* (partit de Ca'n Font) i es *pellosos* (que no volen Ca'n Font). Ja ne haguérem de parlar dia 4, 11 i 18 de febrer d'enguany perque n'hi havia que mes

claven cols ab caragols, i de ses barayes locals en sortia nafrada sa dignitat i honorabilitat del Rt. Sr. Ecónom i des Pares Misioners de Lluch, que hi acabaven de predicar una Missió. De llavó ensà es dos partits no han parat de donarles-se, tirant la culpa uns an ets altres de tals barayes i desconcordies, que motivaren se reaparició de's periòdic *Sinium*, «pellós» i s'aparició d'un altre, *Sa Defensa*, «fogoneu», que no fan mes que gatinysse i donarse ventim. No hem tenguda lleguda desgraciadament per fixarmos en tot quant diuen un i altre, per lo metex no porem formar un judici complet, integral de totes ses incidencies de tals lluytes i barayes. En lo que sí mos som fixats, es en lo qu'un altre periòdic han dit sobre sa conducta des Cap de la Esglesia de Sineu (Rt. Sr. Econom) ab aquells partits, i sa de dits partits ab so Cap de l'Esglesia. I d'axó, exclusivament d'axó mos consideram an es cas de parlar, donat es caràcter de LA AURORA, que té per objecte sa defensa de l'Esglesia i de ses persones i coses esglesíastiques, sia el qui sia que les atac.—*Sa Defensa*, per demostrar que's partit *fogoneu* es tan catòlic com es *pellós*, dia 29 de juliol tengué's mal gust i es poc acert d'anarhi a mesclar el Reverent Sr. Ecónom, que no hi tenia res que veure; i no sols le hi mesclá, sino que li feu una partida de càrrecs que no sabé fonementar, atribuintli «obstinades pretensions» contra sa dignitat i autoritat del Sr. Bal-le en materia de *captes* d'obrerías i confraries, atribuintli ganes de «pegar una galtada a s'Ajuntament» i de capficar «es partit *fogoneu*» per «donar entrada i afalar es partit de *sa pell*», atribuintli sa «voluntat» de «dividir l'Esglesia» «declarant la partidaria», acusantlo de greument desatent amb el Sr. Bal-le i el Sr. Jutje Municipal, acusantlo d'aver desayrat dit senyor Jutje, no sols com-e particular, sinó com Autoritat.—Sortí *Sinium* dia 6 d'agost com un pinyol de cirera, demostrant que tot axó contra'l Rt. Sr. Ecónom no eren més que raons foradades, que no n'hi havia cap de ver d'aquells càrrecs contra'l Rt. Sr. Ecónom.—*Sa Defensa* dia 12 d'agost se torna amollar contra'l Rt. Sr. Ecónom, suposant que no havia estat an es seu lloc porque, tot d'una de haver sentida remor de que'l Sr. Bal-le volia que, per sortir ses obrerías i confraries a captar per la vila, li demanassen permís,—el Sr. Ecónom no'n demaná fins des cap de mesos. En camvi, troba *Sa Defensa* qu'es Bal-le estava completament an es seu lloc exigint a l'Esglesia aquell permís per captar. Ab axó *Sa Defensa* perdé es corbam, tractant el Reverent Sr. Ecónom com si fos es darrer inflador des *matadero*, es darrer mata-rates, anomenantlo ronegament *En Soler*, suposant que, en lloc de «dexarse tayar un

pam de capa de tothom», es ell que «la taya an ets altres i an es qui no son de la seua», i acaba per dirne: «Sabeu quina pell tan prima que té!»—Dia 13 d'agost torna caure el *Sinium* demunt *Sa Defensa*, dextant-la aclocada i fora de combat respecte des càrrecs contra'l Rt. Sr. Ecónom.—Axó no obstant *Sa Defensa* dia 19 d'agost torná provar fortuna contra'l Rt. Sr. Ecónom, anomenantlo despectivament «En Soler», donantli's titol de «cabecilla des partit nou», de *sa pell* o *pellós*, afirmant que dit Rt. Sr. Ecónom, segons també se diu de public, ha promés sa Secretaria de s'Ajuntament «an En Minyó», un senyor de Sineu; i seguí embuyant fil contra'l Reverent Sr. Ecónom, i ihalá *En Soler* per aquí! *En Soler* per allá! anomenantlo axí *cinc* vegades dins vint i una retxa, donant per acabada sa polèmica, que may *Sa Defensa* havia d'haver promoguda, si practicament volien demostrarse bons catòlics es qui escriuen tal paper.

«*Sa Defensa*» ha fetes mil protestes de catolicisme i amor a l'Esglesia dins es seus articles. Hem de creure que li surten des cor; pero sa passió política li tapa sa vista i li torba l'enteniment, fins a posar en contradicció ses seus obres, es seus articles, ab aquelles protestes. Senyors de «*Sa Defensa*», es catolicisme i s'amor a la Esglesia sa demòstra no de boca només, sino ab ses obres. Ara bé, ses vostres obres, es vostros articles, mos sab greu haver-vosho de dir perque gens d'odi vos tenim, resulten un enfilay d'ofenses, injuríes i infamies contra's Cap de l'Esglesia de Sineu. Sí, senyors meus, per més que fassau i desfassau, per més voltes que hi doneu, aqueix que vultros anomenau «*En Soler*», es un «Ministre de Deus», un «sacerdot segons l'Orde de Melchisedech», que'l Rdm. Sr. Bisbe de Mallorca, Sucessor dels Apostols, «posat p'el metex Esperit Sant per retgir l'Esglesia de Deus, enviá i mantén a Sineu per cuydar i conduir es feels d'aquexa parroquia cap al cel, per esser es Cap d'aquexa parroquia, per esser es Pare espiritual de to'a aquexa bona gent de Sineu. Sí, Senyors de «*Sa Defensa*», el Rt. Sr. Ecónom, mentres el Rdm. Senyor Bisbe no'l llevi o no's muyra, es i será es Cap de l'Esglesia de Sineu, es vostro Pare, es vostro Mestre, es vostro Pastor, es vostro Guia cap al cel; i per lo matex, vultros sou en lo espiritual, naturalment, dexebls seus, euveyes seues, súbdits seus, fiys seus. Axó sou si vos teniu per catòlics, com noltros vos hi tenim. Sí, sou dexebls seus, euveyes seues, súbdits seus, fiys seus, per més tort que vos venga. Ara bé, quin paper més trist i més desayrat no ha d'esser es vostro alsantvos contra's vostro Mestre, contra's vostro Pastor, contra's vostro Pare en lo espiritual? Quin paper

més tristíssim, més desayradíssim no ha d'esser es vostro insultant, posant com un pedàs brut, galtetjant, potetjant es vostro Mestre, es vostro Pastor, es vostro Pare? ¿Com e-hu heu oblidat que's fiys no tenen rao may contra son pare, volem dir, per alsar es bras contra son pare, per insultarlo, per treureli ses braguetes, per ferne tres dies? I aqueixa jo senyors de «*Sa Defensa*»! es estada sa vostra grevíssima equivocació, es vostro pecat. Sí, e-hi ha que regonéixer que sou estats desgraciadíssims ab so anar a promoure aqueixa polèmica! ¿Com estiguéreu tant dexats de la mà de Deus, que no váreu veure que era una barbaritat voler demostrar que's «partit fogoneu» era tan catòlic com «es partit de *sa pell*», anant a insultar i galtetjar al Rt. Sr. Ecónom? No era aquest es camí per arribar a la demostració des catolicisme des «fogoneus». Sí, senyors de «*Sa Defensa*», l'erràreu de cap a peus. Tan poc destres fóreu vultros anant a atacar el Rt. Sr. Ecónom, com destres i desxondits foren es des *Sinium* sortint a defensarló.

No, senyors de «*Sa Defensa*», no sou qui vultros per anar a donar lliçons públicament an el Rt. Sr. Ecónom de govern ni de maneig de la Parroquia. ¿Qui vos ha fets a vultros mestres ni jatjes des Cap de l'Esglesia? ¿O no hu sabeu qu'ell no té altre Superior, com-e tal Cap de l'Esglesia de Sineu, més que'l Bisbe i la Curia Eclesiástica ab tots ets altres Superiors Jerárquics fins arribar an el Papa? Si vultros honradament créyeu que'l Rt. Sr. Ecónom de Sineu no's portava axí com calia, que no feya lo que convenia an es bé de la Iglesia,—lo qu'havieu d'haver fet vultros no era agafar sa ploma i despararli un enfilay d'articles verinosos i plens d'injuríes i de mals-tersos, estampantlosi en públic demunt es vostro periòdic, sino acudir an es seus Superiors Jerárquics, el Rdm. Senyor Bisbe o la Curia Eclesiástica, donantlos conte de tot, dextant en ses seus mans, exclusivament en ses seus mans, es posarhi remey; i, si aqueys no n'hi posaven, acudir an el Papa. I una volta haver donat conte de tot an el Bisbe o an el Papa, vultros ja no tenieu dret a res pus; no tndrieu cap dret d'exigir del Bisbe que fés tal cosa o tal altra contra el Rt. Sr. Ecónom, perque'l Sr. Bisbe no té obligació de donar conte des Govern de sa Diócesis més que an es seus Superiors Jerárquics i a Deus, no a cap des seus diocesans, per empiulat que sia. De manera, senyors de «*Sa Defensa*» qu'heu estats desgraciadíssims, equivocadíssims ab tot es vostro procedir contra'l Rt. Sr. Ecónom; no heu fet més que pegar una trevelada darrera sa altra. Sí, es des *Sinium* vos han jugats a la pilota, vos han donades set voltas; no vos sou sabuts defensar gota, entre altres mo-

tius poderosos, perque no tenieu raó. Es que hi fa mal discutir sense raó.

I ¿que'n direm de sa defensa que fêreu de sa conducta del Sr. Bal-le en lo de ses multes an es captadors de ses obreries? ¡Allá sí que hi anau fuyts! ¡allá sí que hi anau lluny d'osques! ¿Que, segons ses *Ordenanses Municipals* de Sineu, no's pot fer cap capta sense *permis* del Sr. Bal-le? Es ben ver; pero's bon sentit d'ets altres Bal-les que fins ara hi havia haguts a Sineu, havia llevat lo que té d'injust, intrús i despòtic s'article de tals *Ordenanses* sobre *captes*. ¿Com? No aplicantlo a ses captes de la Esglesia. Aquest article, aplicat a l'Esglesia, es *regalista* de cap a peus, es atentatori a sa dignitat i a sa independència de l'Esglesia. Fa molts de sigies que s'Autoritat Civil cerca dominar i esclavisar l'Esglesia, ara ab una excusa, suara ab s'altra: axó es es *Regalismo*, que sols Deu sap es mal que ha fet. Aquexa tendència herética i pagana de s'Autoritat Civil se va accentuar horrosament dins Espanya en es sigle XVIII baix des reys En Felip V, En Ferrán VI, En Carles III, En Carles IV, i llavó an es sigle XIX vengueren ses Corts de Cadiz i es sistema constitucional, que hu feren encara més brut y més escandalós. D'aquexa tendència herética i pagana están tocades casi totes ses «*Ordenanses Municipals*» de Mallorca perque les feren com dominaven, fins entre persones piadoses, pero curtes de vista i inconcients, aquelles idees regalistas de dominar i esclavisar l'Esglesia bax de s'Autoritat Civil, de fer l'Esglesia casi no res, com qualsevol altre societat humana, de fi secundari i subordinant an es fi i dins es cercol de s'Estat Civil, de s'Autoritat Civil. Sa questió p'es *regalistas*, p'es tocats d'aquestes idees, es agarrotar l'Esglesia, fermarla ben fermada que no pogués donar passa ni alenar sense «*permis*» de sa Autoritat Civil. Axó de ses «*captes*» n'es un cas. Es evident de tota evidència que la Esglesia té's dret, no subjecte ni «*regulable*» pe s'Autoritat Civil, de demanar an es seus fiys per sostenir es seu culte, per porer fer ses funcions sagrades ab s'esplendor convenient. Tot lo més, s'Autoritat Civil, si tant d'orde vol dur en ses coses, pot exigir an es Cap de l'Esglesia qui li fassa a sebre quines persones son ses que tal Cap ha senyalades per anar a «*captar*» per l'Esglesia. Axó es evident que hu pot exigir s'Autoritat Civil, ab axó no's vexa ni s'escapsa sa dignitat ni s'independència de s'Autoritat de l'Esglesia. Pero el senyor Bal-le de Sineu no's contentá ab axó, sino que exigí que l'Esglesia li demanás «*permis*» per captar. I aquexa va esser sa seua gran equivocació. ¿Que estava ell dins ses ditxoses «*Ordenanses Municipals*»? No es dúptós; pero ses «*Ordenanses Municipals*» ab axó no están dins s'«*Ortodoxia*», dins

sa «bona doctrina» católica. No, un bal-le que pretén de bon catolic, de devot de la Esglesia, de bon fiy de l'Esglesia, com e-hi pretenia es de Sineu, no pot invocar tals «*Ordenanses*», no's pot fer fort demunt tals «*Ordenanses*». Les poren invocar, s'hi poren fer forts es «*regalistas*», es «*lliberals*», ets inimics de s'independència de la Esglesia, es qui volen l'Esglesia fermada i agarrotada baix des peus de s'Autoritat Civil. ¿Era d'aqueys el Sr. Bal-le de Sineu? Si no hu era, e-hu parexia; i voltros, senyors de «*Sa Defensa*», si no hu sou, també hu parexeu, a pesar de totes ses vostres protestes de catolicisme fervent i d'amor i adhesió a l'Esglesia. Sa passió política, sense donarvosne conte segurament, vos ha duyt a tal estrem.

Com la cosa s'es allargada, i encara no vos hem dit tot lo que teniem que dirvos, ho dexarem per dissapte qui vé, si Deu ho vol i som vius.—(De LA AURORA de dia 2 de Setembre de 1911).

Sa sentència está donada

Ja heu veis voltros, oh insignes pifolers de s'*in*-Defensa, que sa sentència está donada i que no la pot desfer nígú que no tengui al mar co tanta autoritat com en Revenjoli. I aquesta sentència es condemnatoria per tots voltros, pifolers, i es sa gloria i s'honor dels humils redactors de SINIUM. ¿Que no heu veis que-n diu de voltros i des vostro paper el meritíssim Revenjoli? Referint-se a s'assunto del Rt. Sr. Ecónom (que era are s'objecte de ses nostres aferrades, puis que sobre s'assunto de sa votada dels capellans es sabut que D. Juan Ferragut va penjar don Martí a ses banyes de sa lluna), referint-se a lo de s'Ecónom, en Revenjoli vos tracte de «*pifolers*» ja abans d'entrar en materia.

Després que's entrat dins sa questió i no sortint may d'ella, com se suposa, diu que tengueren mal gust i poc acert; que no heu sabut fonementar els carrees qu'heu fet; que atribuiu, acusau, suposau, trobau i afirmau coses que son totes falses, que totes ses raons que presentan son raons foradades; que heu perdut es corbam; que donau títols i anomenau despectivament; que embuyau fil; que sa passió política vos tapa la vista i vos torba l'enteniment fins a posar en contradicció ses vostres obres amb ses vostres paraules; que ses vostres obres, es vostros articles, resulten un enfilay d'ofenses, in-

juries i infamies; que vos alsau contra es vostro Mestre, contra's vostro Pastor, contra's vostro Pare en lo espiritual; que'l posau com un padás brut, el galtetjau, el potetjau i l'insultau; que li treis ses bragues i en feis tres díes; que feis un paper tristíssim i desairadíssim; que estau dexats de la ma de Deu; que estau equivocats grevíssimament; que estau cometent una barbari- dat; que l'errareu de cap a peus; que no sou qui per anar a donar ses lli- sons que donan; que'ls vostros arti- cles son verinosos i están plens d'inju- ries i mals-tersos; qu'heu estat desgra- ciadíssims i equivocadíssims amb tot es vostro modo de procedir; que no heu fet mes que pegar una trevelada derrera s'altra; que no vos sou sabut defensar gota, entre altres motius po- derosos, perque no teniu raó; que anau fuyts i lluny d'osques anant a defensar sa conducta del Sr. Bal-le en lo de ses multes an es captadors de ses obreries; que defensau un balle que si no es re- galista heu parex tota vegada que se fa fort amb un article de ses Ordenan- ses Municipals que es injust, intrús i despòtic, atentatori a sa dignitat i in- dependència de l'Esglesia, que no está dins s'Ortodoxia, dins sa bona doctri- na católica i que sols poren invocar els regalistas, els lliberals, els inimics de s'independència de l'Esglesia, els qui volen l'Esglesia fermada i agarro- tada bax des peus de s'Autoritat Ci- vil; que també voltros si no sou rega- listes heu parexeu a pesar de totes ses vostres protestes de catolicisme fervent i d'amor i adhesió a l'Esglesia; etc. Tot axó, oh insignes pifolers de s'*in* Defen- sa, vos diu en Revenjoli, que no vos te odi ni vos judica mes que per lo qu'es- tampau a n'es votro paper. ¿Vos agrada es frit? En camvi en Revenjoli diu de neltros que DEMOSTRAM (no afir- mam domés com voltros); que dexam s'*in*-Defensa ACLOCADA Y FORA DE COMBAT; que hem estat DES- TRES Y DESXONDITS i que a n'els pifolers de s'*in*-Defensa VOS HEM JUGATS A LA PILOTA Y VOS HEM DONADES SET VOL- TES. ¿Que tal? ¿I encare s'*in*-Defensa no se posará una careta per sortir a n'es carrer? ¿Desgraciats pifolers de d'*in*-Defensa!

Anem are an ES PINTOS,

PIFOLERETXOS

¿Que tal pifolers de s'in-Defensa s'assunto d'es Pintós que ferem venir per sa festa? ¿Que hi dius tu, pifoler major, referent a ses dues cartes que, respecte a n'es Pintós, va publicar SINIUM diumenje passat? ¿No contaveu dalt es vostro setmanari que Es Pintós anaven fora corda? ¿No deyeu pifolers que casi casi he hi bateren es peus? ¿No recriminaveu an es pellosos perque haviem escatimat sa paga a n'es pintós? ¿I qué deys are ab ses cartes aquelles que destruyexen tot lo que maliciosament publicareu, pifolers estrafolaris?

¡Ah grandíssims noninguns! ¿Altres coses mes que mentides no teniu per escriure a s'in-Defensa? ¿Com se conex que a devers cavostre no hi medra mes que s'engany, sa calumnia i sa murmuració! Ell sabeu que les amollau de grosses, fiets! ¿Quin judici s'han de formar de s'in-Defensa els que la lletjexen, tocant ab ses mans ses mentidasses que hi enflocau? Ja veys que aquells Pintós vos fan embustersos a mes no porer. Y que vos diven es que vos rodetjen quant s'en temen de que sa falsedat es es vostro aliment? Si no vos diuen res, es seu silenci vol dir molt; i si diguentvós qualche cosa, alaben es vostros trabays una de dues, o bé están tocats d'es bolet o be vos prenen es pel. El Sen Llendera, a ne quí haveu tractat d'embustero, vos fa avinent que tut-hom vos va coneguent i no per cosa bona, sino per embustersos, farsantes i estrumbols que no valeu dos gafets en día de bon vendre. Si no, preguntan-ho a n'es Pintós i a tots es qui saben ahont tenen sa ma dreta. ¿De pifolers nostros! ¿Axí matex es de virolles que no'n sapin dir cap de vera aquella xaranga de pifolers! ¿I tant com pretén de cames primes es pifoler major! Se conex qu'en Rafel Nanón vos sab fer molt bé sa sabonera. Empero, homo de Deu Rafel; no vulguis qu'es pifolers se tirin per culpa teva unes planxes tan grosses, no los pintis tan a la descarada. Inventas ses mentides que vulguis, empero no les ho contis a n'es pifolers, perque tot s'ho creuen i ja corren a omplir paper per s'in-Defensa. No los fasses desbarrar tant Rafel de la mel de la xuya pelada. Tenc de veure quin temps sabrás estar sensa ferlos-me destrajetjar. ¿Fins diumenje qui vé?

Y voltros pifolers no sigueu tan banastres un altre pic, perque ja veys que es pintós vos han donada una pinzellada tan granada que vos fan passar per mes embustersos qu'en Torretes. ¡Ah pifolers, mes que pifolers!

¡Fiauvos-ne de lo que digui s'in-Defensa! ¡Vaja quina colla. En venir la fi, es mes formal d'es pifolers será en Rostidet.

El Sr. Pons (D. Pep) i es Pintós que vengueren s'acrediten emb aquest fet, d'homos horrats i que no's dexe bolcar tan facilment. Es pifolers, en canvi, s'en dugueren una atupada emb aquelles dues cartes tan feresta que si en tenguessen d'alló que fa tornar ver-meys, acalarían es cap cada vegada que trobarían el Sr. Pons p'es carrer i se'u haurían embafat per a sempre d'amollar unes mentides tan garrafals que deshonren a cualsevol persona decent.

¡A jeure, a jeure, pifolers de s'in-Defensa! Sa pintura qu'empleau vos surt desentonada. ¡Vaja quins pifolers! ¡Y vaja quina firma que es es pifoler major, d'fu ab raó l'amo-n Pedro Capbax!!!

Ses sortides de s'in-Defensa

Se conex que es pifolers no saben de quina manera han d'omplir ses quatre planes de s'in-Defensa. Valga que en Martí emb alló de *Insectos* ayda a omplir es paper. Aquells empero no'n saben sortir un dit dos dits de sa camada o parada de sebas. A tots es números de s'in-Defensa m'hi han d'etzi-bar un parey d'articles p'es Consums, es peón, sa vara i en Senyora. Punt hi ha d'aqueys qu'el tractan es pifolers en tres o quatre articles a un mateix número de s'in-Defensa. Sa cuestió es omplir paper.

¿Que heu gonyada sa pretensió en sos Consums i en lo d'es peón? Axó ja hu sabem. Pero i tant de conversarne com feys ¿que vos creys demostrar emb axó que una cosa ni altre siguin justes? ¿Que vos sou figurat que sigui molt bona d'emblanquinar la gent avuy en día? Si vos ho pensau, digau que hu sou ben curts de gambals. ¿Es just es que hajeu gonyada sa pretensió en so Consum i en so peón? ¿Es injust?..... El Sen Llendera sabeu que hi veu en tot axó: Idó senzillament: que es lliberals están a n'es poder. Pero escoltau: ¿que hi estarán sempre a n'es poder els lliberals?

¿Y en lo de sa vara? — Aquest assumto está pendent de resolució. Ja vendrá día que-n parlarem d'aprop

I insultant com insultau l'amo-n Tomeu Senyora ¿que vos creys gonyar? ¿Que no sabeu qui es aquest homo? ¿Que vos creys au-manco ferlo-vos vostro? ¡Beneyts!!! Sapiguen que li basta a l'amo-n Tomeu Senyora sebre que es fogoneus conversau malament d'ell, per estar del tot convensut que va p'es camí recte. ¡Ell sabeu que hi veuen els Lloritans! ¿Que no sabeu que es Lloritans foren es primers que se volgueren desfer d'es jou que les tenia posat es vostro amo i senyor? ¿Que no sabeu que es Lloritans son uns homos que conexen es seus devers i es seus drets i que fa estona que están ja desmamats? ¿Que no sabeu que es Lloritans son uns héroes, uns entu-

ssiastes patriotes, uns valents soldats que vos han sabut arrenyonar de casta de llevat dur? ¿Y que hi cercau a Llorito? ¿Vots? ¡Oh solemníssims pestenegas! Mentres que homos de tanta honradés com es l'amo-n Tomeu Senyora tenguin els uys uberts, es per demés, pifolers, que penseu agafar pex a Llorito. No somieu rollos. No necessitava l'amo-n Tomeu que tu, sineuer, encare que't firmis *Un Lloritá*, el ponyisses per estar firme. L'amo-n Tomeu s'en fa trons d'estrumbols com tu; i lluny de desanimarse es Lloritans i d'acoverdarse com voldries, et insultos que les dones dalt s'in-Defensa les servexen per afiansarse mes, i perque, ab mes entussiasme que abans, trabain tots units per ferne pasta de sobrasada d'es fogoneus i de botifarró a n'es pifolers de s'in-Defensa. ¿Idó que vos pensaveu pifoleretxos? Sabeu que contesta l'amo-n Tomeu Senyora a totes ses vostres pifolades? ¡A n'es Novembre mos vorem!!!

Y are seguiu omplint paper. Si dissapte que ve no teniu assumtos nous que tractar, posau qualque cosa p'en Teu, perque d'ensá que no li deys res l'homo está molt falló; i si el necessitau perque vos acompanyi a tocar a ses cases a la mal'hora de sa nit, com diuen que fereu es día de S. Bartomeu, convidauló a n'en Teu i a n'es seu cunyat també: tenen moltes ganes tots dos de fer una xarradeta ab qualcú-hu de voltros. Ja direu coses.

¡Ah grans farsantes!

Es pifolers de s'in-Defensa comensan a ferse por. Ja sap tot-hom que una de ses causes principals que les fa pegar de morros es que volen defensarse sensa raó. A n'es número de dissapte passat se lletgexen a n'aquell setmanari unes pifolades tan grosses que no poren anar en manera neguna. ¿Tenen por es pifolers de s'in-Defensa?

Veyam com s'esplican. A s'article que publica s'in-Defensa bax es nom «Es fallo d'en Biolet,» entre altres coses diuen: *Y nolltros que fèrem? Se demana permís per surti sa música y doná unes cuantes serenàtes á un parei d'amics nostros que feien festa..... Es Batle tengué á be retirá sa música, s'obeex y se conve en toqué (tocar) dins ses cases. Axó va esse tot. Io era y heu puc di, no sentireu una mosque, no haria vist mai més orde. Ara be, poriem fe manco?*

¡Ah grans farsantes! ¡Ah grans embustersos! ¿Axí conta voltros lo que cent persones vos poren destruir? ¿Un fet públic, domés perque deshonra soberanament a n'es vostro quefe Francesc Crespí i Niell i a n'es Secretari de s'Ajuntament D. Mateu Barceló i Estela p'es delictes de desacat i desobediencia gravíssims que cometeren

aqueys dos subjectes sa nit d'es 24 de Agost, tenfu barra voltros pifolers de negarló? Y com dimonis sou capassos de demostrar *qu'es Batle va essé obett?* Tanta de gent com hi havia cuant aquells dos qu'em anomenat primer faltaren gravíssimament a n'es Batle, ¿qué no veis que vos ferán mostrar sa filassa? ¿Qué no vos ne temeren de que cuant en Francesc i en Jordá cometeren aquella barbaridat n'hi havia molts que no eren fogoneus i que miraven i escoltaven? Cada un d'aqueys servirà es día de demà per dir a n'es tribunals de justicia, si es necessari, lo que veren i sentiren; ja voreu, si arriba es cas, quins pifolers sou voltros sostenguent *que no sentireu una mosca i que no haviau vist mai mes orde.*

Lo que va succehir es vespre d'es 24 d'Agost ó sigui sa nit d'autos com diven judicialment, i que's pifolers de s'in-Defensa li diven *no sentir una mosca i no haver vist mai mes orde*, es lo sient:

Havent demanat permís a s'Alcaldía es día abans es primer Tinent de Bal·le D. Francesc Crespí i Niell per porer obsequiar es día de Sant Bartomeu a alguns amics seus ab serenates perque feyen festa, i concedit que fone es permís, surt se música de l'Amistat es día 24 a vespre; sa primera serenata se va fer a dit Sr. Crespí, encare que no fos Tomeu. Tenguent notici es Bal·le que un d'es grupo de fogoneus qu'anava ab sa música portava un borday de figuera ab dues sebes penjades a n'es mateix borday i que l'alsava part-demunt tota sa gent, s'hi presenta es Bal·le per comprovar es fet; i considerant que aquella imitació grossera d'es símbol de s'autoritat era una ofensa i una burla de sa mateixa autoritat municipal, va ordenar per conducte d'es satx que fos retirada aquella insígnia. Cuant se va donar aquesta orde sa música estava devant cas Fraret a n'es carrer de sa Cortera; es qui portava aquella insígnia grossera en Pere Titina, volia obeir s'orde d'es Bal·le, *pero en Francesc Crespí le hi va prende de ses mans i plantantse demunt es portal de cas Fraret le va ostentar públicament tot es temps que va durar sa serenata.* Es Bal·le va requirir llevonsses s'aussili de sa guardia civil i al entretant sa música i els acompanyants duguent encare aquella imitació de vara s'en anaren a devant cal senyó Pere a fer un'altra serenata. Acudiren amb aussili d'es Bal·le es guardies civils senyors Moranta i Cerdá, i es Bal·le amb ells i es municipals se presenta altre vegada a n'es truy. Veient que s'ostentava encare s'insígnia grossera, va suplicar a n'en Crespí que se retirás aquell objecte de befa. En Crespí s'hi nega. Es Bal·le le hi mana, i en Crespí contesta: **No-n dona la gana.** Devant tal desobediencia es Bal·le

diu a n'en Crespí: *Si no retire aquesta insígnia desd'are queda retirat es permís que li he concedit per fer serenates.* I en Crespí li replica i diu: **S'objecte aquell li repetesc que no será retirat perque no-n dona la gana retirar-lo i sa música continuarà fent serenates tant si vol, com si no vol. Aqueys papés que fa vosté son d'homos molt baxos.** I dirigintse en Crespí a n'es seus los digué: **No tengueu pò, aquí som jo. Ferem totes ses serenates que mos doni la gana.** En vista d'axó es Batle maná a n'es guardias civils que posassen pres a n'en Crespí, pero engrescantse un poc massa la cosa ab siulos i crits de *fuera* que donaven els fogoneus i havent'hi infants p'es mitx i dones, volgué evitar desgracias es Batle, i per axó va retirar totduna de donada, s'orde de detenció d'en Crespí. Desacatada i desobeída brutalment s'Autoritat Civil, segueix en Crespí dirigint aquell espectacle tan poc edificant i sa música, borday de figuera i acompanyants, atravesant es carrer de l'Esperansa, del Bisbe, plassa de sa Constitució i carré Major, s'en anaren a can Tomevet de na Recona. Es Batle va requirir mes forsa de sa guardia civil i se presenta el senyor Sargent i es guardia senyor Estrany. A pesar d'haver manat es Batle que fos retirada s'insígnia i que acabás sa música de tocar, en Crespí continuave arengant a n'es seus i animantlós diguent que no tenguessen pò. Arribat es Sargent, torna es Batle a repetir s'orde de que acabás sa música i que fos retirat es borday ab ses sebas. En Barceló, secretari de s'Ajuntament, alsa la veu i encarrantse ab so Sargent li regunta en tò autoritari i destrempat: *¿Quies que mana no tocar? ¿S'autoritat civil o si militar?* I contestantli el Sr. Sargent que era es Batle qui manava, va replicar dit secretari i digué: **Idó sa música tocará pesi a ne qui pesi.** I dirigintse a n'es seus los digué: **No tengueu por de res. ¿No voleu música? Idó música tendreu.** Aquí la cosa ja comensava a anar granada ferm. El senyor Sargent está disposat a que se cumplesquen ses ordes de s'autoritat. Es guardies feyen cara de pocs amics. N'hi hagué que cregueren sentir es *cric-crac* d'es maussers i heu dona reu a ses cames. Hi hagué un moment de confusió, i molta, empero moltíssima de prudencia per part de sa forsa armada. En Crespí i en Barceló acabaren en aquell moment sa malcriadessa pública **sensa haver obeit ses ordes d'es Batle**, i no havent'hi altre remey varen ordenar a n'es que hi havia encare es mitx d'es carrer que entrassen a can Tomevet, continuant ses serenates a dins ses cases d'es Tomeus que faltaven.

¿Qué tal pifolers de s'in-Defensa? ¿A n'axó deys voltros *no sentir una mosca i no haver vist mai mes orde?* ¡Mirau si hu sou embusteros d'es mes granats!!

Si en Francesc Crespí no hagués rebut tants d'encens d'es pifolers de s'in-Defensa, sobre tot d'es pifoler major, noltros mos contentariem avuy en demanar es cástic que correspon a n'en Francesc p'es delictes que cometé. Emperó com que s'in-Defensa ha encensat sempre a n'en Crespí, i mos han dit aquells pifolers qu'en Crespí domés procurava es benestar de Sineu, que sempre ha tengut respecte a s'autoritat, que defensa els interessos d'es poble, que es un homo recte, sencer i honrat, que mos fa basques perque vol ses coses a n'es seu lloc, etc. etc. etc.; i com que es SINIUM ha dit qu'en Crespí era un alborotador, un renover, un pestenaga i altres herbes per l'estil, i havent quedat plenament demostrat que ses apreciacions que merex en Crespí son altament desfavorables ademés de demanar que sigui castigat com en justicia merex, no poreu menos de fer notar que queda en peu tot lo que SINIUM ha dit envers d'en Crespí, i ben per terra tots ets encens que li ha donats s'in-Defensa.

En Francesc Crespí i Niell faltant tan gravement com va faltar a ses disposicions que va donar es Batle, va demostrar clarament esser un solemne animal.

Mes gargays

Hi ha que veure sa postal número 4 que publica dissapte passat es pifoler *Sen Llenderina*, per acabar-se un de convence de que lo que saben fer més els de s'in-Defensa es arrabassar-se gargays d'aquells tan verdosos. Pero, home, Llenderina; ¿i en Pep Taronjé mos pres ntes per judicar sa conducta del Sr. Ecónom? ¿Altre no n'has sabut trobar, bossí de pifoler, que fos més condret? ¡En Pep Taronjé, senyors, per judicar sa conducta d'es nostro cap de l'Esglesia!! ¡Vaja quina hipoteca en Pep Taronjé!! ¡Vaja quina garantia! Adeset, pifoler: sa firma d'en Pep Taronjé te menos garantía encare que sa d'en Rostidet.

==

Els altres assuntos que dissapte passat tracten els pifolers de s'in-Defensa son de *menor quantia*: no mos paguen es tir.

El Sen Llendera.

Per falta de lloch deixam de publicar la Secció del DIETARI. Ho ferem dissapte qui vé.